

Kyrkomötet 2010
Torsdagen den 28 oktober**§ 111 Kyrkliga utbildningar**

ANNA-SARA WALLDÉN:

Ordförande, vänner i Kyrkomötet! Det pågår en översyn av Svenska kyrkans utbildningar, vilket är mycket bra. Svenska kyrkan förändras och vår omvärld förändras. Det ställer delvis nya krav på dem som vi behöver ha som anställda i vår kyrka. Kyrkolivsutskottet hänvisar till detta översynsarbete när man väljer att avslå motion 2010:52 som jag med flera har skrivit om prästutbildningen på Johannelunds teologiska högskola.

Bakgrunden till vår motion är att Nämnden för utbildning, forskning och kultur hade föreslagit att Johannelunds årliga bidrag på 2,2 miljoner skulle upphöra 2011. Detta gjorde man inte för att man menade att Johannelund inte behövs utan för att man var tvungen att spara någonstans. Genom att dra in hela Johannelunds bidrag lyckades man spara en liten slant, försumbar i Svenska kyrkans stora sammanhang, men nog så kännbar för Johannelund. Nu har mer pengar skjutits till och Johannelund kan segla vidare och leva säkert ett år till. Ändå har det blivit tydligt att vi behöver slå vakt om Johannelund och den unika utbildning som bedrivs där.

Jag menar att det är ett faktum att Johannelund har en viktigare roll än någonsin att tjäna i Svenska kyrkans sammanhang och detta framför allt av två viktiga skäl. Det första är att Johannelund, som drivs med EFS som huvudman, erbjuder en unik och integrerad prästutbildning utan motsvarighet i vårt land. Genom att man är både teologisk högskola och pastoralinstitut under ett och samma tak och med samma lärare, kan man från första dagen erbjuda en väl genomtänkt utbildning med såväl teori som praktik. Dessutom har man ett levande andaktsliv och en omsorg om varje student. Att få tid och utrymme att mogna som människa, som kristen och som präst i det lilla sammanhanget, är något som jag tror kommer att bli allt viktigare i framtiden. Det kan Johannelund erbjuda.

För det andra är Svenska kyrkans relation till EFS viktig. En grundbult i den relationen är just den gemensamma prästutbildningen på Johannelund. Där utbildas både präster som är på väg att gå in i tjänst för EFS och präster som planerar att tjänstgöra i Svenska kyrkans församlingar. Utan den här gemensamma utbildningsbasen är jag övertygad om att samhörigheten mellan EFS och Svenska kyrkan aldrig hade kunnat bli och vara det den är i dag. Det är något vi ska vara oerhört rädda om. Vi behöver varandra. Vi behöver engagerade män och kvinnor i våra församlingar, och på många håll är EFS en mycket viktig del av kyrkans liv och arbete.

Det finns mycket mer att säga men jag vill avsluta med att yrka bifall till min motion 2010:52 punkt 1, att Kyrkomötet beslutar att ge Kyrkostyrelsen till känna att Johannelunds teologiska högskola är en viktig del av Svenska kyrkans utbildningar. Jag tror att det är så. Jag menar att vi kan våga säga, trots en utbildningsöversyn, att Johannelund är en viktig del av Svenska kyrkans utbildningar och att Svenska kyrkan behöver Johannelund. Tack så mycket.

MARIANNE KRONBÄCK:

Ordförande, kyrkomötesdeltagare! Jag yrkar bifall till punkt 1 i motion 2010:52 om prästutbildning vid Johannelunds teologiska högskola, som lyder: "Kyrkomötet

beslutar att ge Kyrkostyrelsen till känna att Johannelunds teologiska högskola är en viktig del av Svenska kyrkans utbildningar.”

Vårt uppdrag i Kyrkomötet är att på olika sätt underlätta att evangeliet om vår Herre Jesus Kristus predikas och att människor genom detta kommer till tro. Motionärerna har uppmärksammat att det finns en uppenbar risk att prästutbildningen vid Johannelund är hotad. Beror det på att få söker sig till denna utbildning? Nej, tvärtom. Johannelund har ofta fler sökande än det finns plats till. Många efterfrågar just det sätt som utbildningen är upplagd på. Det är en styrka att kombinera teori, praktik och dagligt andaktsliv. Svenska kyrkan vill också utbilda präster med samisk språkkompetens. Johannelund är det enda som kan erbjuda det. Vi behöver alltså inför översynen av utbildningarna tillkännage Kyrkostyrelsen att den speciella utbildning som erbjuds vid Johannelunds teologiska högskola är en viktig del av Svenska kyrkans utbildningar.

Bifall till motion 2010:52 punkt 1.

BERTIL MURRAY:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Jag vill allra först tacka utskottet för en välvillig behandling av vår motion 2010:32. Jag kommer inte att ha något yrkande.

Naturligtvis är det, som utskottet påpekar, inte möjligt att revidera direktiven för utredningen av utbildningar för kyrkliga tjänster, eftersom utredningen redan avslutats. Jag beklagar den lapsusen. Utskottet har i övrigt en som jag ser det mycket positiv behandling av motionen och har förstått intentionen i den. Jag skulle därför vilja vädja om och utgår egentligen från att Nämnden för utbildning, forskning och kultur respektive Kyrkostyrelsen, vid fortsättningen av behandlingen av frågan om de kyrkliga utbildningarna, också tittar på vad utskottet skriver och vad som ligger bakom i vår motion 2010:32.

Det är två saker som utskottet påpekar. Den ena är att man finner det angeläget att den som utbildar sig för kyrklig tjänst också har en utbildning som så långt det är möjligt är gångbar i det civila samhället. Det var just den frågan som vi ägnade en del av motionen åt att lyfta. Det är inte rimligt att den som söker sig till en kyrklig tjänst – vi ser framför allt diakon-, pedagog- och musikertjänster – ges en utbildning där försörjningen bara kan böttna i en kyrklig anställning. När man har 40 år av yrkesverksamhet framför sig och vet att kyrkans ekonomiska resurser kommer att krympa, måste det finnas möjlighet att försörja sig med en utbildning som också kan ge en samhällsanställning. På den punkten uppfattar vi att utskottet är överens med oss så långt det är möjligt.

Den andra frågan som utskottet tar upp handlar om vilka olika möjligheter det finns att välja utbildning, oavsett om man utbildar sig till präst, diakon, församlingspedagog eller kyrkomusiker. Eftersom jag inte satt med i utskottet måste jag säga att jag är lite osäker på vad som låg bakom formuleringen i betänkandet. Utskottet skriver att ”det är bra om utbildningarna blir sådana att det finns olika möjligheter att välja oavsett om man utbildar sig till präst, diakon, församlingsdiakon eller kyrkomusiker”. Om någon från utskottet kan belysa detta lite närmare vore jag tacksam. Tack.

SOILI BRUNBERG:

Ordförande, ledamöter, biskopar! Jag yrkar först bifall till min motion 2010:24. Syftet med den är inte att man ska ha grundläggande utbildning i minoritetsspråk. Man skulle däremot kunna ha en tillvalskurs för dem som redan behärskar språket på grundnivå, men som kanske inte har den rätta vokabulären när det

gäller kyrkliga handlingar, predikan eller själavårdssamtal i det diakonala arbetet. Jag vet personer i dag som har den grundläggande kompetensen i minoritetsspråk och som skulle behöva en påbyggnad just med den kyrkliga biten. Det kan vara lämpligt som en tillvalskurs vid Pastoralinstitutet eller liknande.

Vi har till exempel brist på teckenspråkiga. Det finns för närvarande sex teckenspråkspräster i hela landet. Vi har en under utbildning som ska vara färdig om två år och en som nyligen har påbörjat sin utbildning. Det finns alltså behov. Om man sedan tänker på samiska språket kan vi ta Göteborg som exempel. Där kan man ordna en samisk gudstjänst en gång vart fjärde år. Då skulle det vara bra att kanske ha tvåspråkiga personer på närmare håll, i stället för att plocka ner en från Kiruna för att hålla den gudstjänsten.

Utskottet pratar sedan om att man så att säga ska importera präster från Finland, men det fungerar inte riktigt. På 70-talet var det väldigt lätt att få hit sådana. De stannade några år för att de skulle kunna köpa en bil. Sedan stack de iväg till Finland eftersom de kunde ta med sig bilen skattefritt. Den moroten finns inte kvar. Vi har ganska gott om människor av andra generationen här, som har möjligheter att tjänstgöra som präster tvåspråkigt i våra församlingar. Varför ska man inte ta vara på den resursen som man redan har i landet? Det förstår jag inte riktigt.

Vi gjorde ett test. Vi hade tre tjänstgörande präster i Göteborg på en kurs, där vi som lärobok använde den göteborgska katekesen *Ett steg på vägen* och den finska översättningen av den. Vi använde också material om hur man viger, hur man döper och så vidare. Två av dessa präster tar i dag dop, vigslar och begravingar på finska. En vågar till och med predika. Jag menar alltså att detta fungerar. Det räckte med 20 timmars utbildning i vokabulären och hur man använder språket i de kyrkliga sammanhangen. Detta borde kyrkan kunna ordna för dem som redan har språket med sig och därmed använda den resurs vi redan har.

Bifall till min motion 2010:24. Tack.

BRITT LOUISE AGRELL:

Jag ska först säga att jag talar för utskottet och yrkar bifall till utskottets förslag. Inledningsvis vill jag betona utskottets stora oro för att arbetet med att förändra de kyrkliga utbildningarna har tagit så lång tid. Vi bedömer att våra utbildningar är en ödesfråga för kyrkan och vi är oroliga för att vi under den här tiden kan ha tappat många personer med god kvalitet som inte har vågat satsa på våra utbildningar. Vi vill därför från utskottets sida verkligen betona hur viktigt det är att arbetet slutförs så snart som möjligt.

Ni vet att vi hade *EFU-utredningen* för några år sedan. Remissvaren gjorde att det blev ett ganska stort antal frågor som återstod att bearbeta. Detta har då legat på nämnden. Man har fattat beslut om en handlingsplan och man tillsatte ett antal arbetsgrupper i december 2009. Ni kan läsa om det på sidan 3 i betänkandet. Man räknar med att man nu ska kunna klara ut detta det närmaste halvåret och det får vi hoppas på.

När det gäller Soilis motion 2010:24 om språk i samband med utbildning är utskottet väldigt angeläget om att människor ska ha möjligheter att nås av evangelium var och en på sitt språk. Vi menar ändå att det inte går att göra en generell regel att minoritetsspråk ska ingå i utbildningen. Däremot finns det ett stort antal möjligheter till fortbildningskurser. Det finns också möjligheter till kurser på annat sätt. Vad vi menar är att vi ordnar det när det finns behov. Jag vill också peka på att man från nationell nivå har bekostat tolkhjälp för döva som

har velat bli präster och diakoner. Det här är en fråga som är uppmärksammas och vi anser därför att det inte finns anledning att bifalla motionen.

När det gäller kyrkliga utbildningar har Bertil Murray rätt i att utredningen är klar. Frågan ställdes om vad vi menar med att det ska finnas olika möjligheter att välja. Svaret är att det enligt utskottet är lämpligt att de kyrkliga utbildningarna i så stor mån som möjligt också ska kunna användas ute i det civila samhället. Därför måste utbildningarna läggas upp på ett sådant sätt att detta ska vara möjligt. Angående lokalisering av kyrkliga utbildningar menar vi att vi måste lämna detta till nämnden och till Kyrkostyrelsen. Vi vill inte att vi nu gör ett principiellt uttalande. Däremot är det helt klart att de frågor som har aktualiserats i motionerna naturligtvis finns med i tankarna hos alla som sedan ska vara med och besluta om detta.

När det gäller prästers pedagogiska utbildning menar vi i utskottet att det är viktigt att präster har en sådan utbildning. Vad vi har fått reda på nu är en utbildning i pedagogik och undervisning, tänkt som en del i utbildningen av blivande präster. Det betyder naturligtvis inte att prästerna ska ersätta församlingspedagogerna, men det är en viktig fråga som är uppmärksammas i den nuvarande behandlingen av ärendet. Av den anledningen menar vi att också den motionen ska avslås.

Jag yrkar alltså sammanfattningsvis bifall till utskottets förslag.

SOILI BRUNBERG (REPLIK):

Min motion 2010:24 avser inte alla generellt utan dem som redan har språket och den kulturkompetensen med sig från de olika minoritetsgrupperna romer, samer, finsktalande, meänkieli och teckenspråkiga. Den kompetensen bör tas till vara och därför bör tillvalskurser ordnas. Mig veterligen finns inga sådana kurser någonstans i universitetsvärlden i dagsläget där man kan få just den biten som är behövlig. Det finns ett stort önskemål och ett stort behov hos dem som är och har tänkt bli präster. Ta till vara detta. Gör något. Jag tycker det låter bra att man har det i tankarna, men det behövs också verkställighet. Tack.

BRITT LOUISE AGRELL (REPLIK):

Vi är helt överens med dig om att det finns ett behov av detta och när det finns ett behov ska det också tillgodoses. Jag är övertygad om att den frågan kommer att lösas i och med att man har med frågorna i sitt arbete i nämnden.

MIKAEL GRENSTEDT:

Ordförande, kyrkomöte! Jag tänkte gå tillbaka till motionen om Johannelund. Jag yrkar bifall till motion 2010:52.

Johannelund är ingen isolerad ö som man ibland kan tänka. Prästutbildningen som sker där och Uppsala universitet samarbetar. Flera kurser ges på universitetet som de som läser på Johannelund också är aktiva i. Ganska stor del av utbildningen är alltså också på universitetet. Dessutom är det inte helt ovanligt att elever som börjar på universitetet sedan byter till Johannelund eller börjar på Johannelund och byter till universitet. Det finns alltså en rörelse där emellan. Det brukar vara så i varje årskull. Johannelund är en lite mindre högskola med 120 eller kanske 130 elever och har fördelar av att kunna vara just lite mindre.

En tydlig sak som inte handlar om ekonomi är min andra punkt och det som Anna-Sara lite grand tog upp. Det gäller relationen mellan Svenska kyrkan och EFS. Genom att EFS är huvudman för Johannelund handlar det inte bara om pengar. Det handlar också om en ganska tydlig markering. Kyrkomötet kan redan

nu markera eller inte markera om man vill att Johannelund och EFS ska vara en viktig del av Svenska kyrkan.

Till sist som tredje punkt vill jag säga att det inte bara är så att många söker sig till Johannelund och är intresserade innan, utan att många är väldigt nöjda efteråt. Det är ett kvitto på att det är en viktig utbildning som behövs. Låt oss därför frimodigt verka för att Johannelund ska få finnas kvar som en viktig utbildning i Svenska kyrkan.

Bifall till motion 2010:52. Tack.

BRITT LOUISE AGRELL (REPLIK):

Jag tycker det är viktigt att man har klart för sig att man inte är emot Johannelund om man inte bifaller motionen utan bifaller utskottet. Det finns andra lokaliseringar som också diskuteras under det här arbetet och vi tycker att de som jobbar med detta ska få göra det i lugn och ro. Det är inte ett ställningstagande emot Johannelund i sig. Det är viktigt att veta.

MARKUS NORDENMARK:

Ordförande, biskopar, ledamöter och vänner! Vi är ju vänner här under ett och samma tak. Jag står här för att jag vill yrka bifall till motion 2010:52 punkt 1. Det gör jag utifrån att jag tycker att Johannelunds teologiska högskola inte bara är en bra skola utan att den faktiskt tillför något till Svenska kyrkans utbildningar och till Svenska kyrkans präster. Jag har själv så att säga av tradition ofta fått positionen att vara brobyggare. Brobyggarfunktionen är inte oviktig. Det här ser vi på olika lokala nivåer. Jag har gått på Johannelund och har ett hjärta för den skolan. Det är väl därför jag står här och bankar på trumman.

När jag gick där var det många från olika trossamfund som också gick där. Ett tag efter att man hade gått utbildningen tyckte jag att förtroendet för både EFS och Svenska kyrkan ökade hos dem som kom från så att säga fria församlingar. Det bör inte nonchaleras. Detta är viktigt att se som ett friskhetstecken hos skolan. Den breda basen av dem som söker visar vilket förtroendekapital Johannelund har bland vanliga kristna människor ute i landet. Det förtroendekapitalet visar skolan att den lever upp till. Själv började jag med att gå bibelskolan på Johannelund. Sedan blev jag mer och mer intresserad och började läsa till präst och blev också präst. Jag jobbar inom kyrkan i Strömsund. Om Johannelund inte skulle finnas skulle kyrkan mista många bra möjliga präster, inklusive kyrkoherdar. Jag kommer inte ihåg om Esbjörn har gått där, men andra kyrkoherdar har säkert gått på Johannelund i alla fall.

Bifall till motion 2010:52 punkt 1. Tack för mig.

STEN ELMBERG:

Ordförande, ledamöter! Jag har inget yrkande. Sedan motion 2010:52 skrevs, och där jag är medskyldig, har det hunnit rinna mycket vatten under broarna, inte bara i Fyrisån.

Bara för att ge lite perspektiv vill jag berätta att jag började läsa här i Uppsala i mitten av 70-talet. Det var då två saker som jag reflekterade över. Det ena var att de kristna samfundet i Sverige har närmat sig varandra och det är mycket bra och positivt. De ser vad de kan lära av varandra. Den andra saken jag tänker på är att vi nog var ganska duktiga på den tiden att läsa och lära religionsvetenskap. Men det som fanns runt om, växandet i tron och i uppgifterna framöver, var det faktiskt ganska klent av.

Jag har sedan flera år tillbaka haft möjligheten att vara med i nämnderna som har jobbat med en förändrad utbildning. Jag ser i dag att vi har kommit långt fram. Det finns en stark inspiration och mer stöd till den personliga tron för blivande präster hos EFS än vad vi haft tidigare. Jag vill bara nämna att det från 2006 fram till i dag är 74 präster från Svenska kyrkan som har gått på Johannelund. Jag tycker det säger en hel del. Nämnden för utbildning, forskning och kultur har jobbat fram ett jättebra förslag och jag tror att vi kan fortsätta att arbeta för att ta vara på den erfarenhet och rikedom som finns i vår relation med EFS. Jag tror också det är viktigt för framtidens kandidater som ska stå i predikstol, leda samtal och lyssna på människor. De behöver en än mer fördjupad andlighet i sitt uppdrag. Det är inte alltid så att livet har börjat i en kyrka, en församling eller en troendegemenskap.

Jag vill därför vädja om att vi på alla sätt kan få fortsätta ett gott samarbete med EFS, plus andra naturligtvis. Jag kan inte yrka något när jag fortfarande sitter kvar i Kyrkostyrelsen, men detta var en vädjan. Tack.

BENGT INGHAMMAR:

Ordförande, ledamöter i Kyrkomötet. Jag har inget eget yrkande. Jag är alltså en av motionärerna bakom motion 2010:42 som berör de framtida placeringarna av de kyrkliga utbildningarna.

Vi motionärer inser ju att det finns en massa ekonomiska och praktiska skäl för att koncentrera utbildningen i Svenska kyrkan. När man nu emellertid befinner sig på den här kanten av Sverige, så här nära maktens centrum i Svenska kyrkan, kanske det ändå kan vara värt att stillsamt påpeka, som vi gör i motionen, att Sverige också har en så kallad framsida, där Göteborg har ett stort upptagningsområde. Man har ett utbildningscentrum, kan man säga, universitet med teologisk institution, Bräcke diakonigård med utbildning för diakoner, organist- och kantorsutbildning, där för övrigt stiftet har gått in ekonomiskt för att hjälpa till med kantorsutbildningen. Där finns folkhögskola och så vidare.

Kanske kan det ibland finnas anledning att reflektera över att återanvändning kan vara billigare än nyanskaffning och att mindre blommor i en bukett också kan prunka vackert. Vad vi vill säga i vår motion är "förgät oss ej" och vi tycker att det verkar som om man försöker tillgodose det här och vi hoppas att man ska fortsätta med den synen också på de lokala utbildningarna. Tack.

INGER GUSTAFSSON:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Jag ska börja med att tillstyrka utskottets förslag på samtliga punkter. Jag ska också fatta mig kort, för jag instämmer i den verklighetsbeskrivning som Britt Louise Agrell gjorde när hon talade för utskottet.

Jag kan tillstå att arbetet i nämnden har tagit tid, men som alla vet leder ibland utredningar till återvändsgränder. Man måste börja om igen. *Trial and error* är ju en beprövad metod. Som vi också vet sker ständiga omvärldsförändringar. Den akademiska världens syn på våra utbildningar och minskade ekonomiska ramar är ju bara två förändringar som kan lyftas fram i det här sammanhanget. Det som också tydligt framkommer i betänkandet och som beskrivs, är att det nu är sju arbetsgrupper som jobbar med en tydlig tidsplan. Som ordförande i nämnden vädjar jag om att vi ska få arbeta med de här grupperna, att de ska kunna lämna sina redogörelser och att vi kan dra erfarenhet av dem i det fortsatta arbetet. Jag uppskattar därför att utskottet dels har gett uttryck för en frustration, "gör något", och dels ger oss ett uppdrag att fortsätta på den utstakade vägen utan att i nuläget föreslå någon mer detaljstyrning i det arbetet. Jag tar emot uppdraget och

ser att de synpunkter som framförs, inte minst i svaren på de olika motionerna, är en tydlig kompassriktning för nämndens arbete.

Med det vill jag tacka för uppdraget och tillstyrka utskottets förslag på samtliga punkter.

JERRY ADBO:

Ordförande! Det är glädjande att läsa utskottets betänkande. Jag delar i stort utskottets uppfattning. Jag ser också fram emot den utredning som nu kommer att arbeta fram förslag kring våra kyrkliga utbildningar. Äntligen tycks det hända någonting.

Utskottet har dock inte riktigt beaktat mina intentioner som finns i motion 2010:68 om vidareutbildning för präster i ämnet pedagogik. Det finns mycket i utskottets skrivning som jag delar. Bland annat menar utskottet att det är viktigt att präster har en gedigen pedagogisk utbildning. Där undrar jag emellertid vad utskottet menar med en gedigen pedagogisk utbildning och hur i så fall den här gedigna pedagogiska utbildningen skulle rymmas i redan befintlig utbildning för blivande präster.

Det finns ju en skillnad mellan att låta den pedagogiska utbildningen ligga i redan befintlig utbildning och att satsa på en vidare utbildning, som jag föreslår i min motion, alltså en påbyggnadsutbildning för präster. Det finns många präster som vill fortbilda sig inom detta fantastiska område, om jag själv får säga så som den folkbildare och folkhögskollärare jag är. Det finns präster som vill satsa på olika typer av pedagogiska inriktningar. Religionspedagogik, eller -metodik som det ju egentligen handlar om, är ett spår, ett perspektiv, men det finns andra perspektiv och annan pedagogik som andra präster vill satsa på, till exempel genuspedagogik, normkritiskt förhållningssätt eller normkritisk pedagogik. Eller varför inte andragogik, alltså inriktning på vuxnas lärande? Vuxnas lärande och barns lärande skiljer sig väsentligt åt och vi har väldigt många olika typer av människor i våra församlingar i vår fantastiska organisation. Så varför inte utveckla vårt pedagogiska arbete?

Sedan delar jag utskottets uppfattning, vilket också Svenska kyrkans unga verkar göra, att det här inte ska ske på bekostnad av våra befintliga församlingspedagoger. Det ska snarare tjäna som ett komplement. Det är ju inte bara församlingspedagogerna som finns i pedagogisk verksamhet utan även präster. Det kan också vara kyrkomusiker och det kan vara andra anställda inom kyrkan. Där är vi överens om att det inte får ske på bekostnad av församlingspedagogerna.

Det har i andra sammanhang framhållits, och kommer nog att framhållas i kommande debatt, kanske i nästa ärende, att det bör finnas en frivillighet när det gäller att vidareutbilda sig inom vissa områden. Vi ska snart diskutera hbt-utbildning. Det ska bli intressant. Eftersom det har påtalats i andra sammanhang att frivilligheten ska premieras, varför inte då också i detta fall?

Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag. Jag har alltså inget eget yrkande, men jag ser med spänning fram emot vad utredningen kommer att konstatera. Tack.

BRITT LOUISE AGRELL (REPLIK):

Nu har du yrkat bifall till utskottets förslag men jag vill ändå säga att prästutbildningen ännu inte är riktigt klar. Hur den ska genomföras bör vi nu lämna till nämnden och till Kyrkostyrelsen som sedan ska fastställa utbildningsplanen.

GUSTAF BENGTTSSON:

Herr ordförande, ärade kyrkomötesledamöter! Jag yrkar bifall till motion 2010:52 punkt 1.

Varför skulle vi som kyrkomöte uttala vår välvilja just till prästutbildningen vid Johannelund? Jag tror att det finns flera anledningar till det. För det första är det en mycket bra utbildning som kombinerar teologi, pastoralteologi och praktik, vilket troligen alla våra utbildningar bör göra fortsättningsvis i framtiden. Även på flera andra sätt är det en utbildning i framkant med låg kostnad per utbildad präst, med mera. Samtidigt är det nog många som riskerar att uppfatta Johannelund som en utbildning som vi själva inte riktigt äger. Man tänker att det inte helt och hållet är Svenska kyrkans utbildning eftersom EFS är huvudman, men EFS är en inomkyrklig väckelserörelse som vi har rika kontakter med, skrivit avtal med och bekräftat varandra hit och dit. All EFS verksamhet är på något sätt kyrkans verksamhet. Jag tycker det är viktigt att vi inte tänker ”vi och dom” utan att vi tänker ett stort ”vi”.

Det har sagts mig nu att vi ska spara och att det kanske inte är så lämpligt att ha två pastoralteologiska utbildningar i samma stad. Det har jag fått för mig var bakgrunden till att Nämnden för utbildning, forskning och kultur beslutat sig för att strypa bidraget till Johannelund. Det kanske också var enklare att bara strypa ett bidrag än att göra något annat. Ett argument skulle då kunna vara att man vill sprida ut utbildningsplatserna mer geografiskt. Jag tror att det är väldigt enkelt att ta sig till Uppsala jämfört med många andra platser i landet, om man tittar på kommunikationsmöjligheter. På det sättet är det en väldigt bra stad. Närheten till Stockholm och Arlanda gör det lätt med både tåg och flyg. Dessutom är ju Uppsala av tradition vår kyrkas huvudort. Jag tänker därför att det kanske inte är så illa att ha flera olika utbildningar här, om det nu skulle handla om den saken.

Om det visar sig att vi måste lägga ner någon av våra pastoralteologiska utbildningar finns det alltså enligt min mening inget som säger att Johannelund måste stryka på foten före de andra. Snarare borde Johannelund ligga bra till, eftersom det är en kostnadseffektiv utbildning med ett modernt integrerat arbetssätt. Eftersom pastoralinstituten säkerligen har en framskjuten plats i mångas medvetande jämfört med Johannelund tror jag det kan vara viktigt att vi som kyrkomöte uttalar att vi tycker Johannelundutbildningen lika mycket är en kyrklig utbildning som någon annan. Annars är jag rädd att utbildningen riskerar att hanteras på ett orättvist sätt i utredningen. Jag tror att vi kan behöva säga att den är lika mycket en av kyrkans utbildningar som någon annan.

Slutligen, bifall till motion 2010:52 punkt 1. Tack.

NILS GÅRDER:

Herr ordförande! Jag har inget särskilt yrkande men skulle ändå vilja ta tillfället att säga något med anledning av två motioner.

Den första jag skulle vilja nämna är Jerry Adbos motion 2010:68, som jag läste med stort intresse och som jag tror fäster uppmärksamhet på en mycket angelägen sak. Prästers ansvar för undervisningen är en traditionell del av prästens roll i församlingen men har kommit i skymundan på ett sätt som jag tycker är olyckligt. Jag tror att Jerry Adbo därför gör en mycket god insats genom att fästa uppmärksamheten på behovet av en särskild, förstärkt fortbildning i pedagogik. Det finns en skillnad mellan det Jerry Adbo pekar på och utskottet. Det betyder inte att jag inte delar utskottets uppfattning. Jag tror utskottet har alldeles rätt i att prästutbildningen framöver måste ha ett större inslag av pedagogisk utbildning. Vi vet alla att församlingarnas budgetar för löner kommer att minska

drastiskt inom loppet av ett årtionde och att det är sannolikt att många församlingar måste ha färre personalkategorier. Då är det viktigt att inte undervisningen ges en mindre betydelse än den har i kyrkoordningen. Den är en av de mest strategiska uppgifterna för församlingens arbete. Därför menar jag att vi har behov både av de inslag av pedagogisk utbildning av alla präster som utskottet talar om och av den spetsutbildning, om jag får säga så, som Jerry Adbo ger uttryck för.

Den andra motionen jag vill nämna är 2010:52 av Anna-Sara Walldén. Jag har inget särskilt yrkande men tycker att hon på ett angeläget sätt har framhållit Johannelunds betydelse. Tack.

ANN-SOFIE PERSSON:

Som andre vice ordförande i Nämnden för utbildning, forskning och kultur vill jag bara säga att utbildningens kvalitet och kostnadseffektivitet är två av nämndens ledord när vi arbetar med de här förändringarna som gäller utbildning. Vi ser till helheten över hela landet, till alla utbildningar och till alla utbildningsinstitutioner. Jag kan inte säga att det är någon del som är oviktig för Svenska kyrkan. Utbildningen i Lund är viktig, utbildningen på västkusten är viktig, utbildningen norröver är viktig och utbildningen i Uppsala är viktig. Alla delarna behövs. Det är inte heller så att vi har tagit något beslut när det gäller utbildningsplatser eller utbildningsorter. Allt sådant ligger framför oss.

Som sagt, alla delarna är viktiga och alla profiler är viktiga. Där måste vi se till en helhet. Tack.

BRITAS LENNART ERIKSSON:

Herr ordförande, kyrkomötesledamöter! Jag börjar med att yrka bifall till utskottet och vill bara helt kort säga att betänkandet mycket väl beskriver hur utbildningsverksamheten och den här översynen ser ut just nu. Jag tror det är viktigt att man får någon form av arbetsro och kan gå vidare i det arbete som har påbörjats.

Jag kan också förstå att man vill föra fram olika intressen. Det skulle dock vara oerhört olyckligt om Kyrkomötet nu la sig i arbetet genom att tillmötesgå vissa särintressen som har kommit fram genom motioner hit. Jag tror det är viktigt när man gör en översyn av Svenska kyrkans utbildningsorganisation att det är Svenska kyrkans behov som ska gälla och att man inte styrs av några särintressen.

Jag vill också säga till dem som förespråkar Johannelund att alla kan intyga hur viktig Johannelund är både i utbildningssammanhanget och i andra sammanhang för Svenska kyrkan. Mikael Grenstedt tar upp att Johannelund inte är någon isolerad ö. Det är alldeles riktigt. Det är inte heller en isolerad ö i Svenska kyrkans utbildningsorganisation utan är en del av den. Därför ska den också behandlas på samma sätt som alla andra utbildningsinstitutioner och det är det som har hänt när man nu har sagt upp avtal och omprövar vad de olika utbildningsinstitutionerna ska ha för plats i framtiden. Min vädjan är alltså att inte låta det här arbetet styras av några särintressen i fortsättningen. Tack.

LENA LINDSTRÖM:

Ordförande, åhörare och vänner i Kyrkomötet! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i sin helhet. Vi har många utbildningar i kyrkan som är viktiga, som föregående talare och Ann-Sofie också sa. Det är inte bara präster som utbildas. Vi har många skolor, oron finns förmodligen hos alla. Jag tycker inte att vi ska

uttala oss särskilt och säga att en skola är viktig och så inte nämna några andra. Vad säger vi då till dem som inte blir nämnda?

Jag ville bara säga att vi ska låta nämnden jobba färdigt, så att vi får en bra helhetsbild och ett förslag att ta ställning till ganska snart. Det hoppas jag också på. Tack.

HAKON LÅNGSTRÖM:

Herr ordförande, ledamöter, biskopar! Jag gick upp så här i slutet för att det är viktigt att påpeka ytterligare några saker utöver allt det som tidigare har sagts. Det är att det inte är något fel på de utbildningar vi har i dag och som fungerar. De behöver reformeras och vi ska göra om alltihop, men det är inget fel på dem så som de är. Man kan bli präst, diakon, kyrkomusiker och pedagog i vår kyrka med det som finns i dag. Det är väldigt viktigt att detta också sägs. Jag kan förstå att den oro över framtiden som har uttryckts här kan göra att någon tvekar att utbilda sig, men det är viktigt att säga att det som är i gång alltså är fina utbildningar. Sedan arbetar vi systematiskt med framtiden.

Jag kan förstå otåligheten när man undrar om det aldrig blir färdigt någon gång, men vi har en färdplan som vi la fast tillsammans med Kyrkostyrelsen med en sluttid. Den kommer vi att hålla. När vi gör försöksverksamheter, som vi har gjort på en del utbildningsområden, är det viktigt att vi också verkligen utvärderar. Jag tycker ibland det är en brist i vår kära kyrka att vi gärna hittar på experiment och försöksverksamheter men inte utvärderar dem tillräckligt. Nu har vi lagt stor vikt vid utvärdering, för att se vad som har varit bra och vad som har varit mindre bra och vad vi kan lära när vi nu formar de nya utbildningarna.

Så hav tröst, det kommer någonting fint. Tack.

JERRY ADBO (REPLIK):

Visst är det så att vi har fina utbildningar och att man kan utbilda sig till präst, kyrkomusiker, församlingspedagog, diakon och så vidare, men det säger ju faktiskt ingenting om innehållet som sådant. Vi kan utbilda oss och så småningom inneha ett ämbete. Det är ganska subjektivt att faktiskt påstå att vi har tillräckligt fina utbildningar.

Det jag är ute efter är att vi ska utveckla utbildningarna med mitt förslag till påbyggnadsutbildning. Jag tänker mig att det är oerhört viktigt att de kompletterar varandra, dels den pedagogiska inriktningen i utbildningen som kanske redan finns för präster men som nu ska utvecklas, dels en vidareutbildning för att öka mångfalden av pedagogiska inriktningar. Kan vi i en prästutbildning, om vi till exempel skulle önska ett genusperspektiv, garantera en medvetenhet om normer och värderingar som genomsyrar hela vår verksamhet och omgärdar vår vardag? Det kan vi inte. Det är subjektivt att påstå att vi redan har fina utbildningar och att vi ska ge oss till tåls. Där har vi en politisk makt och ett ansvar för våra utbildningar för framtiden.

MARIANNE KRONBÄCK:

Det här är inget förberett anförande, men jag vill ta upp att tre personer har gått upp och sagt att vi inte ska göra något uttalande. Det här är ju inget uttalande. Vi får vara lite rädda om vilka ord vi använder. Detta handlar om att tillkännage Kyrkostyrelsen det som jag tidigare yrkade på, nämligen att Kyrkomötet tillmötesgår den oro som ändå finns. Motion 2010:52 hade inte skrivits om inte denna oro hade funnits. Jag anser att det minsta man ändå kunde göra var att ge

oron till känna. Sten Elmberg, som är en av motionärerna, tycker jag klargjorde detta. Tack för ordet.

BRITT LOUISE AGRELL:

Jag tror att vi måste klarlägga bakgrunden till lite av det samtal vi har haft i dag. Bakgrunden var att nämnden fick i uppdrag att föreslå vissa besparingar för att vi skulle klara av Kyrkomötets krav på att sänka ramen. Då kom det ett förslag om olika lokaliseringsfrågor, men det handlade inte bara om Johannelund. Det handlade också om andra lokaliseringar. Inget av de här har gått vidare till Kyrkomötet. Nu bearbetas frågorna och man kommer att diskutera hur man ska göra med lokaliseringar i fortsättningen, tillsammans med allt det andra. Jag tror det är viktigt att man har detta klart för sig och att man, som någon sa, ser det som en helhet. Det är också viktigt att man ger dem arbetsro som nu jobbar med detta mycket intensivt, så att de kan arbeta fram ett bra förslag som tillgodoser allt det som vi har talat om i dag.

Sammanfattningsvis måste jag säga att jag tror att samtalet som vi har haft nu kommer att ha stor betydelse för dem som kommer att arbeta vidare med dessa frågor.

Jag yrkar alltså bifall till utskottets förslag.